

Salt Anat

2014-11-23 03:41:51 +0200

Türkçeyi en iyi bildiğini iddia edebilecek değilim. Benden daha iyi bilenler çoktur. Ancak kendimce bir *söz zevkim* olduğuna inanırım. Bazı kelimeler, bazı tamlamalar, bazı ifadeler tarifi zor bir daralma hissi yaratır. Kaçmak gerekir, yazıyı, konuşmayı, sözü bırakıp nefes almak gerekir.

Modern Türkçe dediğimiz lisanın hayli yüksek oranda nevezuhur kelime içerdiğini düşününce, karşılaştığım kelimelerden pek azından tansiyonumun çıkmasını munisliğime veriyorum.

Kullanmıyorum, kullanmayı sevmiyorum, kullanılan yazıyı ciddiye almıyorum: Misal *salt*, *yanıt*, *yapıt* gibileri; mecbur kalırsam belki, ancak bunların hiçbir dilime yeni bir anlam katmıyor, çirkin, varlığından muzdarip, sıkıcı seslerden mürekkep. Bir insanın *eser* telifiyle, *yapıt* yaratısı arasında bir fark var ve maalesef dilimiz ve sanatımız ikincisine doğru kayıyor.

Acıyı derinleştiren tarafı bu dil değişimin siyasi saiklerle yol alıyor olması. Kendi kendine gelişen kelimeler, misalen *çekyat*, *yüklenici* gibileri çok rahat kullanım bulurken, *başka dillerin boyunduruğu* davuluyla halay çekenlerin bulduğu karşılıklar, kendini belli ediyor. Yeni kelime üretmek için azıcık şairlikten pay sahibi olmak lazım. Bizim dil yaraları *biz bürokrat elinden çıktık* diye bağırıyor.

Bugün öğrendiğiniz İngilizceyle yüz veya ikiyüz sene önceki metinleri okursunuz. Türkçe için, alfabe sıkıntısı bir yana, ne kelime karşılıklarını, ne bunların nüanslarını bilecek durumdayız. Bırakın yüz seneyi, elli sene öncesini bile anlamak zorlaşıyor. Kedi ve ciğer hesabı, eğer yüz sene önce buralarda Türkçe konuşuluyorsa, hani nerede, yok eğer bugün konuştuğumuz Türkçeyse, yüz sene önce bu topraklarda ne konuşuluyordu?

Bu dil keneleri aynı zamanda ucuz. Hemen üretmek, hemen kullanmak, kendimize göre biçim vermek mümkün. *Salt* deyince ben genelde *sadece*, *sırf* anlıyorum ama bunu *mutlak* anlamında kullanmak da mümkün, dilerseniz *saf şeker* için *salt şeker* de dersiniz ve benim gibi birkaç kişi dışında kimse bundan rahatsız olmaz. Baktınız bir kelimeyi bilmiyorsunuz, mesela *maderşahi* demeyi öğrenmemişsiniz, İngilizce'den *maternal* ifadesini çevirmek gerekti. Herhangi bir şey öğrenmeye, bu nasıl denir acaba demeye, sözlük karıştırmaya ihtiyaç

duymadan *anat* dersiniz, olur biter. Herkesin konuşmayı bildiği ama kimsenin anlamadığı dile yeni bir *tilcik* eklersiniz.

Bina edilmiş dilleri, Esperanto gibi, Lojban gibi dilleri severim. Bunların entelektüel gayesini takdir ederim, yine de burada herkesin kullandığı bir dilin, ilmeklerinden sökülen ipek bir halının paçavraya dönmesinden bahsediyorum.

Bu kelimeler, siyasi telmihlerinden dolayı da beni rahatsız ediyor. Dil devrimine lafta karşı olabilirsiniz, ancak ona en azından kullandığınız kelimelerle buğzedemiyorsanız, karşı koyma derdiniz yoksa, çok muhaliflik, çok akıldanelik taslar ancak işin başının batıla teslim olmamakta olduğunu idrak edemezsiniz. Türkiye’de derdi İslam, müslümanlar, Kur’an, din, falan filan konular olduğunu söyleyen, ancak *hasmının diliyle* anlatmayı, dahası o dili biliyor olduğunu göstermeyi seven çok *entelektüel* var. Yani, Allah rızası için söyleyin, bunlar mı tırnaklarını bile müşriklere benzemeyen sırada kesen peygamberden bahseden?

Teorik olarak imlası bozuk güzel yazı yazmak mümkün olduğu halde, pratikte pek rastlanmadığı gibi, teorik olarak bu kelimelerle orijinal düşünce aktarılabildiği halde, pratikte pek rastlamıyorum. O sebeple şöyle bir bakıp, ilk yaraya kadar okuyor, eğer ufak bir çizikse görmezden geliyor, derin bir yaraysa, yazıyı kendi halinde kanamaya bırakıyorum.

Ölsün öyle yazılar.